

Vlasty, cestov

MICHAL PĚCHOUČEK
TATRA KOLEM SVĚTA
DRAK NIKDY NESPÍ
LIBANON

2*20

1171-17/HD

4 BALÍČKY AUTOPOJIŠTĚNÍ NABITÉ VÝHODAMI.

Vybrat si vhodné autopojištění je teď snadnější, nejen díky výhodám, kterými jsou naše balíčky nabité. Co třeba levnější pojištění pro toho, kdo málo jezdí?

MojeAuto

Allianz

na začátek

Stanislav Bernard
spolupřítel Rodinného pivovaru Bernard

Všechny obavy, které člověk v životě prožívá, všechny strachy, se kterými se setkává, mají jeden prázek: strach o přežití, strach o vlastní život. Z této obavy pak vyplývají všechny další, které vnímáme na nejruznějších úrovních. A protože na světě neexistují dva identičtí jedinci, každý se bojíme něčeho jiného. Jsou tací, kteří mají strach z výšek, jiní je vyhledávají, další trpí klaustrofobií, zatímco existují ti, kteří s nadšením prozkoumávají jeskynní komplexy. Při jakémkoliv ohrožení pak fungují podvědomé systémy zajišťující naše přežití a logický rozum v té první linii není, ten najdeme až v nástavbě. Představme si situaci, že vstoupíme do vozovky a najednou zjistíme, že se na nás řítí auto. Kdybychom to řešili logickým myšlením, nejspíš zahyneme. Zajímalo by nás totiž, jak rychle to auto jede, jakou má barvu, a než bychom stihli něco spočítat, bylo by pozdě. Naše podvědomí ale reaguje mnohem rychleji, prostě automaticky uskočíme, nebo si pospíšíme a přeběhneme na druhou stranu do bezpečí. V podobných situacích se chováme tak rychle a spontánně, že si většinou zpětně ani neuvědomujeme, proč jsme udělali to, co jsme udělali.

Mít strach tak není jen normální, ale dokonce užitečné, protože bez něj bychom nepřežili. Ale pozor na režim panického strachu, paniky, kdy se dostáváme do pocitu jakéhosi zaplavení strachem a úplně vypínáme logické myšlení. A to je zase na druhé straně škodlivé nejen pro nás, ale i pro naše okolí.

Mluví o tom i proto, že se nyní v podstatě celá naše planeta nachází ve výjimečné situaci. Vypořádáváme se s pandemií a většina lidí má přirozeně strach. Pokud však člověk cítí, že ho zaplavuje panika, vnímám jako velmi užitečné se v daném okamžiku zastavit, rozhlédnout se kolem sebe, několikrát se hluboce nadechnout, uvědomit si sebe, své okolí a to, zda mi tady a teď hrozí nějaké riziko. A vesměs zjistíme, že v tom přítomném okamžiku nám žádné riziko nehrozí. Pokud zvládnou přeměru obav, ten první pocit paniky, dokážu v druhé řadě zapnout logické myšlení a chovat se tak, abych neohrožoval sebe ani ostatní. Díky myšlení umíme pojmenovat věci, které můžeme pozitivním směrem skutečně ovlivnit. To je také velmi podstatné. Když můžeme něčemu pomoci, pojďme do toho, když se můžeme nějakému riziku vyhnout, vyhneme se mu. Nemá smysl zabývat se konspiračními teoriemi a hypotézami typu „coby, kdyby“, které situaci stejně nevyřeší. Nemá smysl být permanentně našťvaný nebo jen kritizovat. To umí s prominutím každý pitomec.

Zkusme to jinak: když je problém, zkroťme paniku a poté dělejme konkrétní pozitivní kroky. Takhle totiž, krok po kroku, zvládneme i velké věci. A takhle nakonec zvládneme i pandemii koronaviru.

Držte se!

vlastní cestou 2²⁰

duben — květen — červen

redakce
Stanislav Bernard, Boris Dočekal,
Zdeněk Mikulášek, Markéta Navrátilová,
Aneta Slavíková
design
Štěpán Malovec
tisk
Indigoprint, s. r. o.
vydavatel
Rodinný pivovar Bernard, a. s.

Vaše připomínky a náměty můžete zasílat na pivovar@bernard.cz
Magazin Vlastní cestou je zaregistrován na Ministerstvu kultury ČR
pod evidenčním číslem MK ČR E 14184.

obsah

04 — Michal Pěchouček
rozhovor	30 — Dawson City: Divadlo
komiks (Jaromír 99 / J. Rudiš)
9 — Láska z Laponska
povídka Markéty Hejkalové	32 — Jak to vidí
Marek Hovorka
14 — Tatra kolem světa
fotoreportáž	33 — Řidiči, pozor!
fejleton Bedřicha Solanského
20 — Z pivovaru
novinky z pivovaru	34 — Libanonský týden
reportáž
22 — Drak nikdy nespí
lahůdka	38 — Balonový zámek Radešín
Vysočina a okolí
26 — Plastic people
rozhovor s Lenkou Novotnou	

ilustrace na obálce > Jiří Grus

www.bernard.cz

www.facebook.com/bernard.cz

11

MEETINGROOM
TESLA

I vaše data jsou zboží

říká
Michal Pěchouček

Hrozba internetové manipulace je stejná jako hrozba globálního oteplování.

Když si dnes něco kupuji na internetu, co vlastně dostanu? To, co by mi mělo nejlépe vyhovovat? Nebo to, co mi umí algoritmy nejlépe vnutit?

Umělá inteligence (AI) vychází člověku vstříc, chce ho učinit spokojeným. Takže dostanete to, co víc chcete, po čem víc toužíte, co vám způsobí co možná největší uspokojení.

Copak jdou touha a uspokojení měřit?

Emoce jsou tvrdá data: když utratíte peníze, nevrátíte zboží, a naopak o něm něco napostujete a doporučíte ho dál, jste spokojení. Otázkou je, jestli takto najdete něco, co byste podle vašeho chování na internetu nepotřeboval. Například vám internet bude nabízet obsah formou krátkých článků, ale nenabídne vám knížku. Protože jste ji dlouho nečetl, dlouho nehledal, umělá inteligence si myslí, že takto budete šťastnější. Je to ale pravda? Je to takto jednoduché? Plynou naše potřeby pouze z našich projevů?

Co myslíte vy?

Že je člověk komplikovanější a potřebuje výrazně širší možnost nabídky. Nejen to, co se mu na první pohled hodí. Měl by mít možnost vidět i to, co se mu nehodí, protože si z toho možná tu a tam vybere. A to je velké omezení internetu. Tohle dneska nenabízí.

Brzy se k tomu vrátíme. Umělá inteligence totiž dle vás obsahuje dvě ústřední hrozby a tou první je možnost útoků na infrastrukturu společnosti. Když to zjednoduším, je to podobné, jako když někdo v 19. století vyhodil do vzduchu železnici?

Je to totéž, ale s následujícím rozdílem: nikdy jsme nestavěli vojáky podél železnice, abychom ji celou hlídali. V cybersecurity to děláme. Utrácíme biliony dolarů za to, abychom chránili internet a společnost závislou na datech a AI aplikacích. To je velká daň. Stejně tak financujeme armády, což sice stojí hrozně moc peněz, které by šlo využít na jiné věci, ale je to zkrátka určitá společenská neefektivita vycházející ze strachu z napadení. Cybersecurity má podobnou linku. Kdybychom ji nemuseli financovat, nemusely by být žádné firmy jako Avast či Cisco a peníze by se mohly používat třeba pro umělou inteligenci ve zdravotnictví.

Ale to se nestane.

Nestane. Prostě musíme investovat a domnívám se, že tento byznys poroste. Což je primárně dáno tím, že jde o hru na zájce: někdo honí, někdo utíká. Když vymyslíte určitý druh obrany, pořád existuje armáda super vzdělaných, inteligentních, sofistikovaných a finančně motivovaných lidí, kteří se to snaží rozbořit.

Jakých lidí?

Jde o organizovaný byznys generující spoustu peněz. Kradou se data, osobní údaje, zablokují se počítače za výkupné. Množství těchto peněz jsou pak úměrné investice do obrany.

Takže tak, jako jsme se naučili poutat se v autě, budeme muset měnit své internetové návyky?

Věřím tomu, že lidi budou chápat, že si musí změnit návyky chování na internetu a chovat se k ochraně svých zařízení a své internetové

identity odpovědně. A že situace, kdy si lidi nemění pravidelně heslo a přitom vědí, že ho mají slabé, budou také jevem minulosti.

Je to otázka vzdělávání?

Je. A myslím, že lidé, kterým se kvůli slabému heslu dostali útočníci do Gmailu, by měli chodit po školách a vyprávět, co se jim stalo. Něco takového zažil Bohuslav Sobotka, tehdejší premiér, nebo Hillary Clintonová, když kandidovala na prezidentku Spojených států.

Co kdyby vám generace mých rodičů či prarodičů namítla: A proč by to mělo zajímat i nás?

Argument je následující. Obyčejní lidi nebyli v minulosti pod žádnou velkou hrozbou, protože nebyli zajímaví. Kdo by hackoval nějakou babičku, když to stojí úsilí a čas a vir musíte naprogramovat... Jenže dneska viry řídí AI, už to tolik nestojí a můžu jich rozeslat statisíce. Když uspěju jedna ku tisíci, je to pořád skvělé. Dřív komplikované viry cílily na ty nejlákavější cíle, dneska se dají použít masově. Proto roste ohrožení obyčejných lidí.

I moje data jsou komodita?

Data pohánějí umělou inteligenci a ta vydělává peníze. Takže data jsou podkladem, bez nichž by algoritmy vůbec nemohly existovat. A většinu toho, co dneska děláme ve spojení s internetem, řídí umělá inteligence. Aplikace pohánějí internet, jiné samořiditelná auta, další zase váš telefon. Navigují vás, kupují vám lístky, něco vám vybírají.

Tím se vracíme ke druhé hrozbě, kterou zmiňujete: že nám algoritmy vybírají pouze to, co dle nich chceme. Jsou tato rizika souměřitelná?

Já si dlouhodobě myslím, že tohle je o hodně nebezpečnější – a reálnější hrozba. A že za ni už dneska platíme. U té první je posledních třicet let jasné, kdo co dělá, kdo se jak brání, kdo jak útočí. Až bych řekl, že je to transparentní boj. Víme o něm a víme, kolik nás stojí. Ten druhý boj vzniknul před pár lety a nevěděli jsme to.

Co se stalo?

Politici se tuto hrozbu naučili využívat a my za posledních pět až deset let vidíme, že se politický svět a společnost diametrálně změnily, že vyznávají jiné hodnoty, že se svět stává nebezpečnějším místem. Pro mě je hrozba internetové manipulace vlastně stejná

„Většinu toho, co dneska děláme ve spojení s internetem, řídí umělá inteligence.“

jako hrozba globálního oteplování. Dlouho nevidíme, že se něco děje. A pak už je pozdě, aby se s tím dalo cokoli udělat. Může se stát, že už to nepůjde vzít zpátky.

Jsme už v tom bodě?

Myslím, že rok 2020 rozhodne, jestli tam jsme, nebo ne. Konají se americké volby a buď dopadnou tak, že se to celé prohloubí, nebo vývoj zvrátí.

Co s tím?

Je to vlastně strašně jednoduchá věc. Tady jsou lidi pominutí tím, že by se AI neměla regulovat, já patřím mezi zastánce toho, že se regulovat musí. Cílená reklama se měla regulovat už před deseti lety a rovnou se mělo zakázat její používání pro politické účely.

I pro komerční? Aby nám spotřební zboží nevybíraly algoritmy?

Kdybychom tohle zakázali, není tady internet, nemáme ani emaily, nemůžeme platit

online kreditními kartami. To nejde. Je to prostě určitý druh ekonomiky, který dneska vytváří ohromné možnosti, posouvá technologii vpřed. Regulace je jiná věc.

Popište prosím laikovi, jak zneužívání pro politické účely funguje.

Stačí se na sociální bubliny podívat seshora, spočítat si je, spočítat jejich dynamiku a potenciál – a zjistíte, kolik hlasů kde musíte koupit a jaký kousíček skupiny ulomit. Díky tomu dnes stojí otočení výsledku ve volbách o hodně méně peněz než v minulosti.

Vysvětloval jste to tak, že toho, kdo se bojí násilí, přesvědčíte k volbě Donalda Trumpa jeho fotkou, na níž venčí psa. A násilníkovi nabídnete snímek, na němž Trump drží baseballovou pálku. Je to vážně tak snadné?

Ukazuje se, že v tomto směru jsou sofistikovaní jak Trump, tak Michael Bloomberg (demokratický adept na amerického prezidenta,

který nakonec kandidaturu vzdal). Kdyby šli ve volbách proti sobě tihle dva, šlo by o válku dvou umělých inteligencí, o algoritmičké volby. Pokud by ale prošel třeba Bernie Sanders, bude najednou záležet i na jiných faktorech. A hlavně: kdyby nebyla společnost rozdělená přibližně na dvě poloviny, tak snadno a levně by už manipulovat nešlo. Takto vám stačí ovlivnit relativně malé množství nerozhodnutých lidí, kteří pak rozhodnou.

Co byste tedy kromě zákazu politické cílené reklamy doporučoval?

Aby velké internetové firmy byly regulované jako telekomunikační společnosti, jako dodavatelé energie či plynu. Je to nutná věc. Velcí správci dat, která pak používají pro trénování AI, by měli být regulováni natolik, aby svého dominantního postavení nezneužívali a aby umožňovali jiným firmám trénovat své algoritmy na jejich datech. Pak byste mohl mít stejně dobré věci na Amazonu i na Alze, protože by se vycházelo ze stejné datové

Prof. Michal Pěchouček
(47)

Kolínský rodák vystudoval technickou kybernetiku na ČVUT, má magisterský titul z umělé inteligence na Univerzitě v Edinburghu a doktorát v oboru umělé inteligence a biokybernetika. Ve 37 letech dosáhl profesury. Od loňského září působí jako technický ředitel Avastu, zároveň nadále působí na své domovské ČVUT. Je ženatý a má tři děti.

sady. Na to, abyste měl dobrý algoritmus, potřebujete data. Dneska je ale má tak hrozně málo firem, což považuji za monopol. Ten bych reguloval.

Není to klasické dilema bezpečnost versus svoboda?

Pro mě vlastně ne. Jsem velký liberál a zároveň moc dobře vím, že když budu v tomto směru odmítat nějakou formu regulace, tak v důsledku nakonec o svoji svobodu přijdu. Víím, že regulaci potřebuju, abych si svobodu udržel.

Dva různé příklady: umělá inteligence je klíčová pro systém zpracování obličejů, ale díky ní lze také deset let v předstihu diagnostikovat zelený zákal.

Tady se inspirovali výsledky ve zpracování rentgenových snímků, které počítač dokáže spravovat a analyzovat lépe než zkušený lékař. Zaměstnání radiologa proto mizí. Podobná metoda se použila na snímky sítnic a díky tomu, že medicína sbírá údaje za desítky let, lze použít extrémně přesné stroje, které jsou glaukomu schopny predikovat. Vzhledem k tomu, že toto onemocnění má pořád podobné vlastnosti a podobný průběh, na rozdíl třeba od virových onemocnění, algoritmy fungují fantasticky.

Je to ale černo-bílá záležitost? „Zlé“ kamery a „hodné“ aplikace ve zdravotnictví?

Kamerový systém vám taky dokáže zjednodušit průchod na letiště, nebudete muset

chodit rámem a ukazovat pasy, pouze nastoupíte do letadla a letiště samo o sobě všechno zpracuje. Usnadní to život a vám to nijak nesnižuje privátnost. Existuje spousta kladných aplikací zpracování obličejů, třeba lovení kriminálů je svým způsobem taky dobrá aplikace. To, jak k tomu přistupuje Čína, jak používá informace pro systém sociálních kreditů, je pro nás Evropany zcela nepřijatelné. Evropa se cítí ohrožená, to dává smysl. Na druhou stranu i aplikace na predikci glaukomu má dvě strany mince.

A to?

Když jsme schopni pomocí umělé inteligence udělat dobrou diagnózu, zlevňujeme zdravotnictví, a to se pak stává dostupnějším. Věřím tomu, že AI bude technologickým jevem, který zdravotnictví skutečně skokově zlevní. Jenže jsou tu jiné věci. U onkologických onemocnění může včasná detekce tělo zachránit, glaukom vyléčit nemůžeme. Takže je to jen informace. A když budu vědět, kdy a jak onemocním, tuto informaci půjde použít na personalizované nastavení zdravotního pojištění. Tím se odbourává jeho solidarita, kdy potenciálně nemocnější lidé budou mít výrazně dražší pojištění.

Kdo bude mít špatné geny, nedoplatí se.

Přesně tak. Tím pádem budete platit přesně tolik, kolik spotřebujete, a tím pádem už to nebude solidární. Na první pohled je to strašně bohuľibá AI aplikace, ale má podobné potenciální negativní konotace jako rozpoznávání obličejů.

Řekl jste, že jedním z vašich vývojářských snů je získat možnost spatřit internet očima jiného uživatele. Co si pod tím představíte? Co bych zjistil na internetu podle Michala Pěchoučka?

Kdybyste viděl internet mými očima, zjistil byste třeba, že mě zajímavá skialpování, že vyjít si kopec a pak si ho sjet je mnohem zajímavější než sednout na vlek. Třeba byste si pak řekl: To je skvělé, to bych chtěl vyzkoušet.

Ale šlo by asi i o vážnější témata, což?

Já jsem třeba vůbec nevěděl, jakou měl reklamní kampaň Michael Bloomberg. Byly toho plné noviny, ale protože v USA nevolím, neviděl sem ji. Chtěl bych to nahlídnout očima mého kamaráda z USA, abych zjistil, jak to s tím Bloombergem doopravdy je. Mně to teď jen interpretují média.

Vznikl by tedy alternativní zdroj informací?

Spiš jiný pohled na svět. Ve volbách je pro mě jako pro městského liberála hrozně důležité nejen to, abych si honil ego a zvolil jednu z pěti malých stran, ale abych volil tak, aby to mělo reálný dopad na společnost. Chtěl bych porozumět tomu, jakým způsobem přemýšlí člověk mimo Prahu, který dělá úplně jinou práci než já, a vidět internet jeho očima. Tak, aby můj hlas fungoval pro něj i pro mě. Protože dneska nemáte možnost vcítit se dobře do životů a problémů lidí, kteří nejsou ve vaší sociální skupině.

povídka

MARKÉTA HEJKALOVÁ

Láska z Laponska

„Objevila se i hypotéza, podle níž by Božena Němcová mohla být dítětem paní kněžny z Babičky Kateřiny Zaháňské a finského diplomata Gustava Mořice Armfelta.“ Na tuto větu padl mladé vědkyni Kateřině zrak při bloudění po internetových stránkách. Cílem bylo najít téma dizertační práce, které by vedoucí konečně schválil.

Nedočetla, jestli hypotéza byla přijata nebo vyvrácena, nezaujalo ji jméno nejznámější české spisovatelky a už vůbec ne neznámého finského diplomata. Do očí jí udeřilo jiné slovo: dítě!

V poslední době Kateřina skoro na nic jiného nemyslela. Chtěla přivést na svět nového člověka a vychovat ho, ale hlavně chtěla někoho, komu bude moct dát všechnu svou lásku a něhu.

Měla jí na rozdávání, ale chyběl příjemce. Kočka Bety se počítat nedala, i když byla přítulná a mazlivá. Chyběl tatínek budoucího dítěte. Kateřinin současný partner Gustav o tu roli nestál - tatínkem už byl, jak Kateřina věděla od začátku jejich takzvaného vztahu. Nestál ani o roli Kateřinina oficiálního přítele a už vůbec ne manžela - protože manželem pořád ještě byl. Tenhle bezvýznamný detail se Kateřina dozvěděla teprve nedávno a náhodou. Gustav té náhodě říkal nedopatření. Jeho manželství bylo už dávno naprosto formální, vlastně vždycky, tak proč by měl ztrácat čas a energii s další formalitou, rozvodem? O případné nové svatbě ani nemluvě, to už by těch formalit bylo opravdu moc. Kateřina netrvala na rozvodu a netoužila po nové svatbě. Chtěla dítě a mrzelo ji, že Gustav o dítě nestojí, stejně jako nestojí o její lásku a něhu.

Stál o její tělo. V začátcích jejich takzvaného vztahu skoro pořád, dokonce i uprostřed dne v konzultačních hodinách na pohovce v kabinetě, kam zpoza tenkých dveří doléhalo chichotání

a pištění mladých studentek. Teď už o její tělo stál méně. Občas. V pondělí po víkendu a v pátek před víkendem, chodil k ní po práci na jedno rychlé číslo, tak jako jiní muži chodí na jedno rychlé pivo. Někdy chodil i ve středu. Pil víno (její) a dlouze rozprávěl o matematické lingvistice, kterou považoval za mnohem prestižnější a náročnější disciplínu, než je Kateřinina literární věda.

Ano, dokonce ohrnuje nos i nad mým oborem, řekla si Kateřina s iracionálním rozhořčením, ale byla rozhořčená spíš sama na sebe. Opět se utápí v myšlenkách, které nikam nevedou. Takhle to už dál jít nemůže, řekla si s racionálnějším odhodláním, ale stejně jako mnohokrát předtím nevěděla, k čemu by se měla odhodlat.

Mít dítě s Gustavem? Vysadit prášky, spolehnout se, že Gustav si dítě zamiluje a že začne oceňovat i Kateřininy dobré vlastnosti, nejenom lásku a něhu, ale také spolehlivost a přizpůsobivost? Nebyla si jistá, jestli je to dobrý nápad. Přesto by ho začala uskutečňovat - kdyby bylo pondělí, středa nebo pátek.

Ale bylo úterý a Kateřinu opět čekal domácí večer ve společnosti kočky. Osamělé bloudění po internetu. Při něm objevila další zajímavou informaci: „... žádosti o rezidenční pobyt ve Finsku pro mladé vědce do třiceti let je třeba zaslat do konce ledna.“

V tom okamžiku do sebe všechno zapadlo. Pojede na rezidenční pobyt do Finska a napíše tam dizertaci o pravém otci Boženy Němcové. Mezitím se nějak vyřeší vztah s Gustavem, a všechno ostatní taky. Rychle vyplnila a odeslala formulář žádosti o rezidenční pobyt. Pak ještě zjistila, že ve Finsku se Armfelt nejmenuje Gustav Mořic (kde by taky Finové vzali ř), nýbrž Kustaa Mauri. A že žil na zámečku v Halikko. A rezidence byla v Sodankylä. Ani jedno divné jméno Kateřině nic neřkalo.

Pak vzala telefon a zavolala Gustavovi, i když vlastně nevěděla, co mu chce říct, a bylo to proti všem pravidlům jejich takzvaného vztahu. Gustavův telefon vzala žena. Manželka, napadlo Kateřinu, ale pak si pomyslela, že žena nemusí být nutně manželka. Prostě úterní žena. „Ano, můžete mu něco vyřídit,“ přikývla Kateřina, „ať ke mně zítra nechodí. Ne, ne na konzultace. Ke mně ať nechodí, ke mně domů, protože jedu do Finska,“ řekla škodolibě a nelogicky.

Pak zavolala rodičům a zeptala se, jestli by k nim mohla dát na tři měsíce kočku.

Za několik týdnů do Finska odjela. Přesněji řečeno do Laponska. V Praze se už na farmářských trzích prodávaly sněženky, ale v Sodankylä, sto kilometrů za polárním kruhem, ležely závěje sněhu. Vědecká rezidence byla stroze zařízená dřevěná chalupa na kraji městečka.

„Kdybyste něco potřebovala, tak nejbližší soused žije kilometr odsud tímhle směrem,“ informovala Kateřinu předsedkyně spolku přátel vědy, která pro ni přijela autem na nádraží. „Ale dejte pozor, je tam močál, tak ať do něj nezapadnete.“ „Jak to, že zrovna tady je rezidence pro mladé evropské vědce?“ zeptala se Kateřina zdvořile.

„Majitel loni zemřel. Měl nehodu, srazil se v autě s losem. Žil sám, tady žije hodně lidí samo. A ten barák patří obci, tak co s ním? Takhle aspoň můžeme čerpat dotace z EU,“ vysvětlila paní předsedkyně a pozvala Kateřinu na oběd. „Členové našeho spolku se těší, že jim představíte svůj výzkum. No, hlavně členky, abych byla upřímná.“

.... největší česká spisovatelka Božena Němcová byla krásná žena, kterou milovalo mnoho mužů. Po kom svou krásu a vášeň zdědila? Po hypotetické matce,

kněžně Kateřině Zaháňské, nebo po jednom z možných otců, finském diplomatovi Kustovi Maurim Armfeltovi? Nebo to bylo úplně jinak? Právě to bych chtěla při svém studijním pobytu ve Finsku vyzkoumat. Děkuji vám, že jste mě vyslechli, a těším se na vaše náměty a připomínky.“

Kateřina dokončila prezentaci a dychtivě se rozhlédla. Netrpělivě očekávala polemické otázky, ale ještě netrpělivěji čekala na jídlo, protože v téhle vesnici uprostřed pustiny ještě neobjevila obchod.

„Pletete?“ usmála se na ni jedna z členek spolku.

„Prosím?“ zeptala se popteně, jestli dobře rozuměla.

„Chtěla bych vás pozvat do našeho pletařského spolku,“ usmála se paní přátelsky. „Scházíme se každou středu v pět hodin tady.“

Ale Kateřina plést neuměla, nikdy nedržela v ruce jehlice.

Neuměla ani topit v kamnech, ale to ani nepotřebovala, topení fungovalo na elektřinu. Našla i cestu do obchodu, nakoupila si zásoby. Úplně sama v chalupě nebyla. Společnost jí dělala vycpaná losí hlava s obrovskými parohy. První den se jí bála, ale pak si na zvíře zvykla. A dokonce se jí zdálo, že se na ni los směje. Možná škodolibě, protože nakonec přece jenom vyhrál. Nehoda

nebyla náhoda – kdoví, kolik losů majitel chalupy předtím poslal do věčných lovišť.

Za týden Kateřina napsala osnovu práce a první verzi první kapitoly a hned ji odeslala vedoucímu.

Pak ji napadlo, že by mohla napsat taky Gustavovi – jen tak, aby si uprostřed pustiny připadala míň ztracená. Ale než ten nápad stihla promyslet, monitor najednou zčernal. Lampička zhasla, lednička přestala vrčet a kamna začala vychládat. Kateřina zapálila svíčku a čekala, až proud zase naskočí. Po hodině pochopila, že se asi jen tak nedočká. Nevěděla, jestli proud vypadl jen u ní, nebo všude. Bylo to ale jedno, protože by ho stejně neuměla nahodit, netušila, kde jsou tady pojistky. A byla tma. Když se za světla naposledy podívala na teploměr, bylo dvacet stupňů pod nulou. Váhavě sáhla po telefonu, ale nemusela přemýšlet, komu zavolat – telefon byl vybitý.

Navlékla se do všeho, co si s sebou přivezla, a přikryla se několika dekami, které v chalupě našla. Přesto nespala. Chvěla se zimou a strachem. Co si počne? V jednu zoufalou chvíli jí dokonce napadlo, že by mohla sundat ze zdi losí hlavu a stočit se kolem ní do klubíčka – ale kdyby ze svého pelíšku vylezla, asi by zmrzla.

Ráno jí nic jiného nezbyvalo. Vyrazila do sněhu a větru, přes silnici a dál,

směrem, kudy měla vést cesta k sousedovi. Ale bylo to vůbec tudy? Kateřina nedávala ten první den moc pozor. Tehdy ještě nevěděla, proč by měla chodit k neznámému sousedovi. Bojovala se sněhem a větrem, kráčela pořád dopředu. Z knih a filmů o liddech, kteří umrzli na sněhových pláních, věděla, že se nesmí zastavit. Měla strach, ale pořád ještě úplně nevěřila, že by se to mohlo stát i jí. Není přece žádná dobrodružka ani cestovatelka, je tady na výzkumném pobytu, v rezidenci zaštitěné dvěma univerzitami, krajským úřadem, akademií věd a dokonce i Evropskou unií.

Pak před sebou uviděla několik dřevěných domečků a z komína toho největšího stoupal k nebi kouř. Zaklepala, rozrazila dveře a vítr dovnitř chrstnul závěj sněhu.

„Promiňte,“ řekla anglicky a teprve pak zvedla hlavu a podívala se, jestli v místnosti vůbec někdo je.

Za stolem seděl muž.

„Jsem vaše sousedka. Jsem tady na vědeckém rezidenčním pobytu. Píšu práci o finském diplomatovi a šlechtici Kustovi Maurim Armfeltovi, protože se objevila určitá hypotéza, která ho spojuje s českými dějinami.“

„Jistě, jistě,“ muž se zájmem přikyvoval. „Já jsem Mauri,“ představil se pak. Zvláštní náhoda, pomyslela si

Kateřina, stejně jako Armfelt. Nebo se ve Finsku jmenuje Mauri každý druhý.

„Já jsem Kateřina,“ představila se.

A uvědomila si dvě věci. Za prvé, že neznámý Armfelt je ve Finsku asi mnohem významnější postava, než si myslela, když ho zná i člověk v chalupě v Laponsku, kde na zdi sice visí veliká losí hlava (ještě větší než u ní v rezidenci), ale není tu vidět ani jedna jediná knížka.

Za druhé si uvědomila – když se trochu rozkoukala –, že souseď Mauri je docela pohledný mužský.

„Už od včerejška mi nejde elektřina,“ dostala se konečně k tomu, proč přišla. „A nevím, co mám dělat,“ upřela na něj úpěnlivý pohled a bez vyzvání si sedla ke stolu.

„Máte hlad?“ zeptal se Mauri.

Vstal, z velkého hrnce na kamnech nabral do talíře nějakou hnědou omáčku a přisunul ho ke Kateřině.

Hladově se do jídla pustila, i když jindy by nad tuhými kousky masa v omáčce ohrnula nos. „Co to je?“ zeptala se zvědavě a posunula talíř blíž k muži. Pochopil a přidal jí.

„Sob,“ odpověděl krátce.

„Mám jich tisíc,“ řekl.

„Tisíc sobů?“ zeptala se a nevěřicně pohlédla k oknu. Neviděla ani jednoho. Nevěděla, jestli je tisíc sobů hodně nebo málo. V Praze by byl moc i jeden sob, ale tady v Laponsku je to asi jinak. Ale hlavně nevěděla, co má teď dělat. Kdyby už elektřina fungovala, poděkovala by za jídlo, vrátila se do chalupy a začala psát druhou kapitolu.

„Elektřina dneska nepůjde,“ řekl muž, „a možná ani zítra. Havárie.“

„Aha,“ řekla. Anglicky znělo líp než česky. „*I see*,“ a nejspíše se na muže podívala. Zoufale.

„Musíte zůstat tady,“ oznámil jí muž. „Jinak zmrznete.“

„Děkuju,“ řekla a ani ji nenapadlo, že zůstat u cizího muže je nejenom nevhodné, ale i nebezpečné, a že svou chalupu ani nezamkla a nechala tam počítač a telefon a že nemá přístup na sociální sítě a nevzala si náhradní prádlo, noční ani denní krém a kartáček na zuby taky ne a nemá v čem spát... Nemůže dělat nic jiného než tady zůstat. Jinak zmrzne.

„Nechcete si zajet pro věci?“

zeptal se jí Mauri. „Jedu nakrmit soby, můžete se svézt se mnou.“

Ještě nikdy neseděla s neznámým mužem na sněžném skútru a neužížděla bílou tmou. A ještě nikdy nehladila soba. Tisíc sobů. Vypadali jako los v její chalupě, taky se smáli. Byli mnohem menší, ale

zato živí. Huňaté zimní kožešiny a teplé čumáčky. Kateřina mezi nimi nadšeně poskakovala, jako městské dítě, když se octne na prázdninách na venkově. Mauri ji shovívavě pozoroval. „Ještě musíme zajet pro vaše věci,“ připomněl.

Cestou ke své rezidenci najednou dostala strach, aby se nerozsvítilo světlo a ona tady nemusela zůstat.

Ale světlo se nerozsvítilo, ani když se vrátili k Maurimu. Rozpačitě si sedla ke stolu. V kuchyni byla jen jedna postel.

Dva lidi by se na ni vešli, ale museli by ležet hodně blízko sebe. Jenže v dalších místnostech se asi netopí... Pokud tady vůbec nějaké další místnosti jsou. Byly. Mauri otevřel dveře do sousední místnosti a vrátil se v něčem, co vypadalo trochu jako tepláky a trochu jako pyžamo.

„Pojďte si lehnout,“ pozval Kateřinu, „jinak zmrznete.“

Takovým argumentem mě ještě nikdy žádný mužský do postele nezval, pomyslela si Kateřina a zaváhala, jestli to má říct nahlas.

Řekla, ale až ráno. Až když už si byli opravdu hodně blízci. Protože se probudili zimou a postel byla opravdu hodně úzká.

„Musím jít nakrmit soby,“ pohladil ji Mauri po tváři a vstal.

Za několik týdnů se Kateřina vypravila do vesnice.

„Potřebuju těhotenský test,“ řekla tiše a se sklopenou hlavou, když přišla v lékárně na řadu.

„Vy jste ta od Mauriho,“ zasmála se lékárnice spiklenecky a podala jí krabičku s testem. Jak to může vědět, podivila se Kateřina. Neviděla je spolu živá duše. Lidská duše, zato sobích duší hodně. Sobové ovšem neroznášejí po vesnici drby, že Mauri už konečně není sám, po pěti letech, kdy od něj utekla žena. Mauri to Kateřině řekl hned druhý den. Manželka se chtěla odstěhovat do města a tam dělat kariéru, a já jsem chtěl dítě, a nakonec jsem neměl ani ženu, ani dítě.

Dvě čárky na těhotenském testu si Kateřina prohlížela se smíšenými pocity. S radostí, ale i s obavami.

Odjela do Finska, aby za sebou spálila mosty. Ale ne, aby tady žila! Copak si umí představit, že by vyměnila svůj malý elegantní byt v Praze na Vinohradech za velkou dřevěnou chalupu uprostřed Laponska? Jednu kočku za tisíc sobů? Že nadějná vědkyně na prahu kariéry bude kydat sobí hnůj a dojit sobí samice?

A umí si představit, že bude mít dítě s Maurim? Vždyť o něm nic neví! Nic, jen že ho opustila žena, protože s ním

nechtěla mít dítě. Ale je to pravda? Co když to bylo přesně naopak, manželka odešla, protože dítě nechtěl Mauri?

Ano, umím si to představit, musela si Kateřina v duchu přiznat. Zato si neuměla představit, že si za tři týdny, až rezidenční pobyt skončí, sbalí kufrы a vrátí se do Prahy a do svého bývalého života, jako by se vůbec nic nestalo, a za několik měsíců pak porodí dítě a zahrne ho takovou spoustou lásky a něhy, že se obejde bez otce, bude mu stačit matka. Nebude mít ostatně na výběr. Kateřina své dítě postaví před hotovou věc. Nikdy už Mauriho neuvidí a nikdy mu o dítěti neřekne. Otřásla se. Ne, to nikdy neudělá. Ani dítěti, ani Maurimu, ani sobě. Hlavně sobě to neudělá.

Protože se do Mauriho zamilovala. Chce s ním žít a vychovávat dítě. Kdekoliv. Je ale jasné, že to kdekoliv znamená tady, na kraji Sodankylä, sto kilometrů nad polárním kruhem, protože tisíc sobů se jen tak snadno nikam jinam nepřemístí.

Ale chce to i Mauri? Co když řekne ne, to dítě nemůže být moje? Mohla by to být pravda, napadlo Kateřinu s hrůzou, mohlo by to dítě být Gustavovo? Ne, rozhodně ne, to není možné... Ale co když Mauri řekne jenom ne, já to dítě nechci?

Musí mu o těhotenství a dítěti brzy říct, jinak se pravdu nedozví. Co nejdřív, nejradši hned teď, věděla, ale nedokázala k tomu sebrat odvahu. Musí počkat, až nastane ta pravá chvíle.

Dvě čárky na těhotenském testu byly sice hlavní, ale ne jediná zpráva toho dne. Přinesl ještě dvě další.

Kateřina konečně dostala odpověď od vedoucího dizertační práce. Psal ve třetí osobě – možná si představoval, že už píše rovnou posudek.

„... práce je v dosavadní podobě naprosto nevyhovující, připomíná spíš kvaziidylku na pokračování do časopisu pro ženy než solidní vědecký text. Poněkud bulvární je už samo téma, tedy pátrání po biologických rodičích největší české spisovatelky – jako by to něco měnilo na jejím díle a jeho minulé i současné recepci. Přesto by se mohlo při seriózním přístupu stát základem pro zmapování geopolitického rozložení tehdejší Evropy a jeho srovnání se současnými konstelacemi. Autorka ovšem vychází z obsesivní představy, že kněžna Kateřina Zaháňská toužila zoufale po dítěti, a proto navazovala milostné vztahy se všemi významnými muži tehdejší evropské politiky, nehleděla přitom na jejich národnost a ani na to, jsou-li svobodní, ženatí, nebo vdovci. Pravdou je ovšem pravý opak.

Milostným vztahům se Kateřina Zaháňská nevyhýbala, zato početí se bála doslova jako čert kříže a všemožně se před ním chránila, jak by kolegyně zjistila v řadě relevantních historických pramenů, kdyby se ovšem obtěžovala po nich sáhnout.“

Druhá zpráva přišla od Gustava. Byla podstatně kratší. „Prosím, ozvi se mi, manželka mě opustila a vyhodila z bytu, protože se o nás dvou dozvěděla,“ psal jí s podivuhodnou přímočarostí.

„Co kdybychom se zajeli podívat na Armfeltův dům?“ navrhla Kateřina v jedno sobotní ráno, když sníl už roztál a do okna svítilo slunce.

„Čí dům? Nějakého tvého známého?“ podíval se na ni Mauri nedůvěřivě.

„Přece Armfelta. Říkala jsem ti, že o něm píšu práci... Nebo jsem spíš psala. Copak ty nevíš, kdo to je?“

„Ne,“ zavrtěl Mauri hlavou.

„A proč ses tvářil, jako že ho znáš?“ zeptala se a v hlase se jí

objevila výčitka. Jestli jí lže už od začátku... Vlastně od prvního dne... Ale proč?

„Strašně ses mi líbila a bál jsem se, abys neodešla,“ řekl Mauri, jako by jí četl myšlenky.

Ukázalo se ovšem, že Armfeltovo sídlo, kde možná došlo k početí Boženy Němcové, je daleko na jihu, skoro tisíc kilometrů odsud.

„Nezajedeme si radši do Rovaniemi, do Santatropiclandu? Zajdem do bazénu, objednáme si vířivku se šampaňským...“ navrhl Mauri.

„Se šampaňským?“ zopakovala Kateřina, zamyslela se – a pak rázně zavrtěla hlavou. Pravá chvíle právě nastala. „Já šampaňský pít nemůžu, protože čekám dítě,“ oznámila se sklopenýma očima a pak je k Maurimu pomalu zvedla.

„Tak zajedeme do Rovaniemi koupit větší postel,“ řekl všedním hlasem a Kateřině prolétlo hlavou zklamání. To je všechno, co k tomu řekne? „A koupíme už rovnou postýlku... pro to malý,“ dodal Mauri zjihle a konečně Kateřinu objal.

Literární vědkyně Kateřina věděla, že v dobré literatuře nemají takové laciné happyendy co dělat. A v životě zrovna tak! Kde je psychologická hloubka, nepřízeň osudu, existenciální tíseň, nástrahy a jejich překonávání, překážky, přes něž vede cesta ke hvězdám?

Může se přece stát spousta věcí.

Ve velké posteli k sobě budou mít daleko a jejich city prudce ochladnou. Zmrznou – city a oni dva taky. Nebo Kateřinu přestane bavit kydat sobí hnůj a dojit sobí mléko a uteče Maurimu do Prahy. Nebo ji potrká sob. Nebo se cestou do porodnice srazí s losem.

Nic z toho nebylo vyloučené a mohla by se stát ještě spousta dalších a možná horších věcí, ale Kateřina na ně ani nepomyslela. Nemyslela vůbec na nic a všechny zmatené pocity vystřídala radost. Happyend znamená šťastný konec – ale tohle je přece šťastný začátek.

●

TATRA

fotoreportáž

text Stanislav Synek
foto tatrakolemsveta.cz

KOLEMSVĚTA

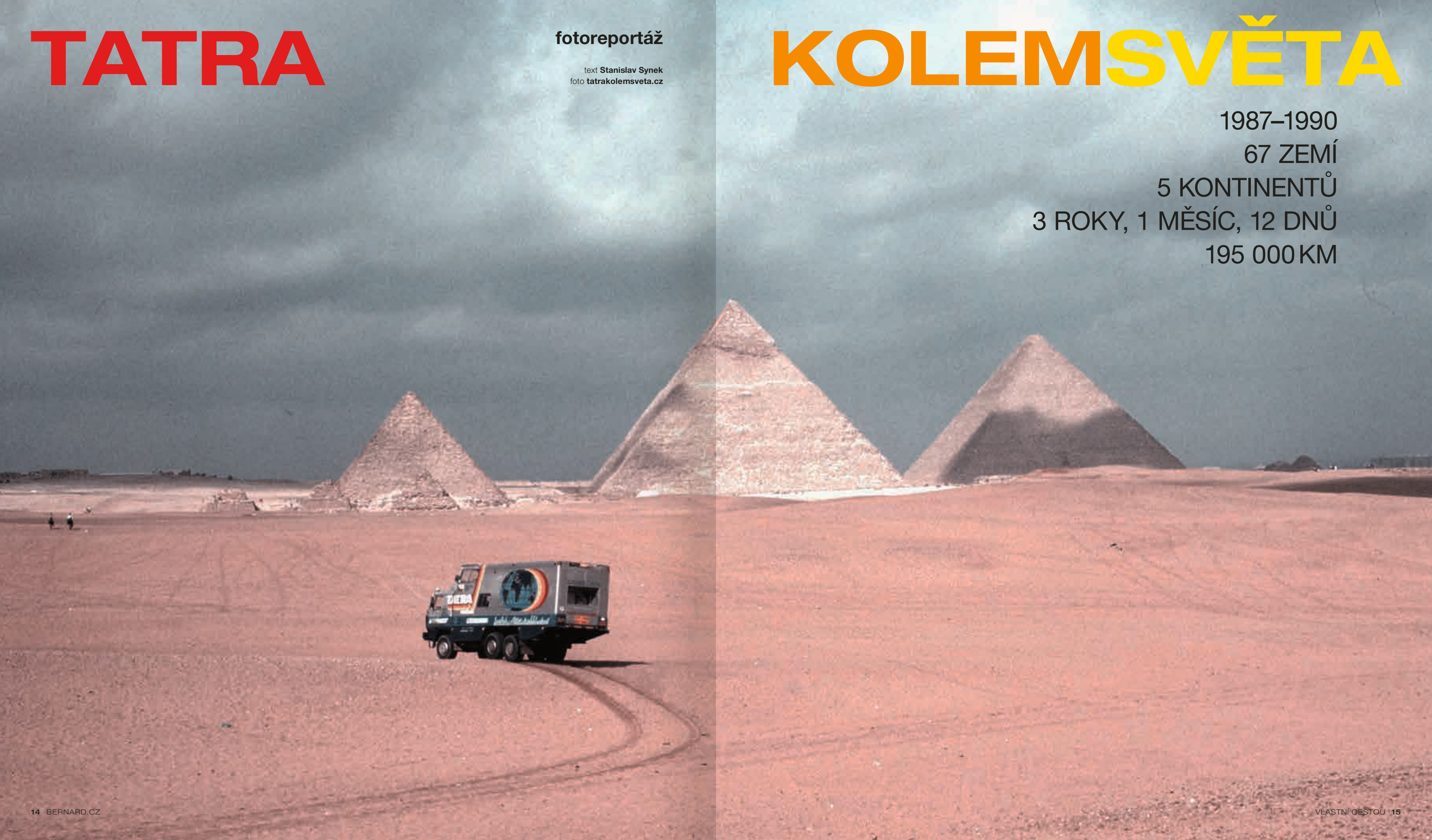
1987–1990

67 ZEMÍ

5 KONTINENTŮ

3 ROKY, 1 MĚSÍC, 12 DNŮ

195 000 KM

BYL TO KLUKOVSKÝ SEN

Na začátku byly sny. A protože to byly klukovské sny, byly o dalekých krajích a dobrodružstvích. Takové sny má ostatně většina kluků. Jen někteří z nich však v sobě najdou sílu hodit rukavici zaběhlému chodu věci a vzbouřit se proti konvencím i vlastní pohodlnosti. Zůstat věrný svému snu, to dá hodně práce, učení i odříkání. Členové expedice Tatra kolem světa na své klukovské sny nezapomněli. Z nemožného učinili možné, ze snu skutečnost.

To ještě existovala Československá námořní plavba. Loď Sázava před dokončením v Xingangu, jedna ze čtyř lodí stavěných pro ni v čínských loděnicích.

Expedice měla stanovené dva cíle. První byl představit a propagovat Tatra Kopřivnice, československý průmysl a celé Československo coby vyspělou průmyslovou zemi. Ten druhý naopak směřoval dovnitř, měl prostřednictvím médií československé občany seznámit s životem a úspěchy Čechů a Slováků žijících a působících v zahraničí a celkově s navštívenými zeměmi.

Rád jsem chodil na kapitánský můstek jednak pro krásný výhled, jednak pro tajuplný a kouzelný svět, který se tam před člověkem otevírá, pro ono volání dalek, jež dýchá z rozprostřených map, ze složitých přístrojů i z kupy, pro laika nesrozumitelných, hlášení.

Nguyen Van Phuo

Našel obálku s výplatou a odnesl ji na nejbližší policejní služebnu v Pardubicích. Proto jsme Nguyenovi Van Phuovi věnovali pivo na rok zdarma. On se však vzdal nálezného i odměny a výtěžek z prodeje věnoval Středisku rané péče v Pardubicích. Phuo, děkujeme!

Tomáš Vondráček

Předražená zakázka na systém prodeje dálniční známky inspirovala Tomáše Vondráčka k víkendové akci hackathon. Během něj dokázali programátoři vytvořit a následně i spustit informační systém k prodeji elektronických dálničních známek. A za to jim patří naše pivní odměna. Po domluvě s organizátory bylo nakonec oceněno sto čtyři dobrovolníků, kteří celkem obdrželi 17 400 piv Bernard.

V Českých Budějovicích na letošní soutěži Česká pivní pečeť zabodoval Bernard Černý ležák s přídavkem jemných kvasnic a umístil se v kategorii tmavých piv na prvním místě. Letos proběhl jubilejní 30. ročník, jehož se účastnilo 271 pivovarů z 24 zemí a soutěžilo 1407 piv ve 33 kategoriích.

Rodinný pivovar Bernard vloni uvařil přes 400 tisíc hektolitrů nepasterovaného piva. V meziročním porovnání tak zvýšil svou výrobu o necelých 5 procent. Export se podílí na roční produkci jednou pětinou, nejvíce se vyváží na Slovensko, do Ruska, Švédska, Bulharska a Slovinska. I přes tato čísla se pivovar Bernard stále řadí mezi malé pivovary s podílem 2% z celkového výstavu piva v České republice.

Z každé prodané lahve lokální Jedenáctky putuje 10 haléřů na konto charitativní příspěvkové organizace, stacionáře či sportovního klubu podle výběru našich zákazníků. Pravidelně tak Bernard podporuje aktivity v místě našich značkových prodejen. Za loňský rok se na tyto účely vyplatí celková částka 202 409 Kč.

Dlouhodobě spolupracujeme s Nadačním fondem Mathilda, který podporuje výcvik slepeckých psů. Na účet fondu přispěl Bernard v roce 2019 částkou 125 745 Kč, a to z prodaného piva Bernard Černý ležák.

LE DRAGON NE DORT JAMAIS*

JIŘÍ GRUS

FRANCOUZSKÝ ZÁSEK DRAČÍM DRÁPEM

*DRAK NIKDY NESPÍ

Legenda praví, že roku 1006 n. l. vyslal kníže Oldřich rytíře Albrechta z Trautenbergu na sever země, aby zde uprostřed hlubokých lesů, v podhůří Krkonoš zabezpečil kupecké stezky před loupežníky a osídlil kraj při horním toku řeky Úpy. Když se svým lidem vybudoval první tábor – zárodek budoucího města, na dně hluboké rokle objevil velikého draka...

Kniha *Drak nikdy nespí*, či přesněji řečeno komiksově album, je převyprávěním středověké legendy o založení města Trutnova. Vznikla z impulsu občanského sdružení Trutnov – město draka, které oslovilo předního českého komiksového a knižního ilustrátora, malíře a trutnovského rodáka Jiřího Gruse, aby příběh do komiksu adaptoval.

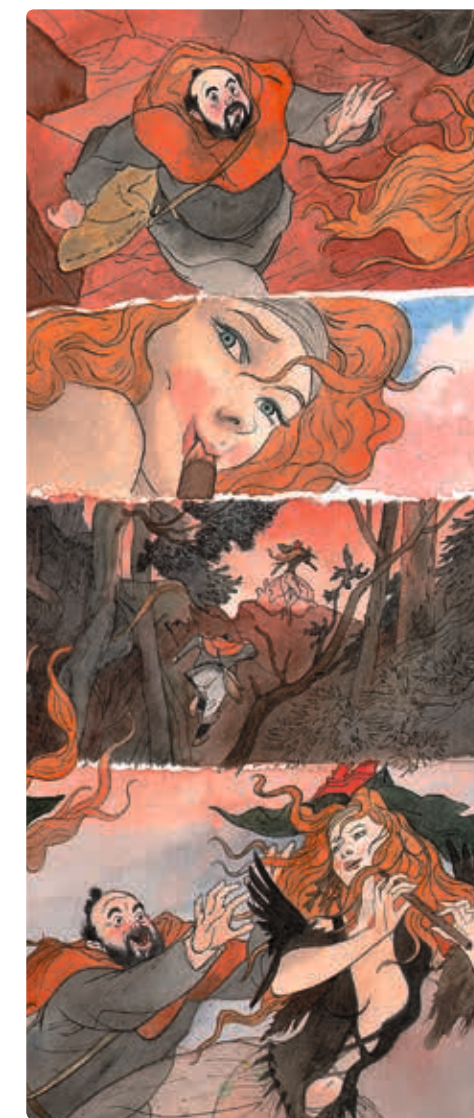
Kniha je na české poměry unikátní. Sto šedesát stran plných maleb vytvořených výhradně ručně postaru na papír ne zrovna snadnou a rychlou metodou: tužka, tuš, barvy, voda, uhlí. Suma sumárum 3 roky práce na obrázcích, které nesou poutavý námět převyprávěný duem Baban–Mašek.

Lze se tak jen těžko divit, že zaujala i prestižní francouzsko-belgické vydavatelství Casterman, jež se zaměřuje na komiksovou a dětskou literaturu. A tak legenda o trutnovské bestii vychází v těchto dnech ve francouzštině, o čemž se nikomu před pár lety na Krakonošově náměstí ani nesnilo. České vydání už jen horko těžko seženete, takže je čas zvolat –

VIVE LE DRAGON!

CLING CLING CRAC

Plastic people

Lenka Novotná | spoluzakladatelka značky Plastia

Polypropylen bych si klidně dala do kávy.

Jak si manželé s textilním a lesáckým vzděláním najdou vztah k chemickému materiálu, jako je plast?

Podnikání s plasty nebyl žádný primární záměr. Seznámili jsme se ještě v době studií začátkem 90. let a oba jsme věděli, že se nechceme stát zaměstnanci. V malé privatizaci jsme vydražili zboží z partiové prodejny a otevřeli ve Žďáru malý obchůdek. Pak jsme vybudovali značkovou prodejnu Ety Hlinsko a přidali jsme k tomu domácí potřeby. Plasty byly vzácné, takže rok jsme třeba žili z toho, že jsme vozili z Liberce mikro košíky na kolíčky. Tehdy také hodně frčela fialová barva, kbelíky tohoto odstínu z Velkého Meziříčí šly na dračku a takových příkladů bylo více.

Kdy ve vás uzrála myšlenka, že bude lepší vyrábět vlastní plastové produkty?

Asi v polovině devadesátých let se na trhu objevily nalepovací osvěžovače vzduchu na WC, které byly přichyceny na malých plastových háčcích. Najednou ale začaly mizet – zákazníci je prostě kradli. Dalí jsme si dvě a dvě dohromady a začali se pít po tom, kdo takové háčky vyrábí, protože je o ně evidentně velký zájem. Lisovalo je jedno výrobní družstvo tady nedaleko. Pak jsme v Německu sehnali firmu, která dělala oboustranné lepicí pásky. Měli jsme deset důchodců, kteří je na háčky nalepovali. Dělalí jsme různé koupelnové věci a časem jsme si řekli, že bude výhodnější, když si věci začneme vyrábět sami. Pracovní síla byla tehdy laciná, pronajali jsme si prostory, koupili použité vstříkací stroje z TOS Rakovník a už to jelo.

Vraťme se ale zpět k plastickým hmotám a jejich obecnému vnímání, které není jednoznačné. Kde je zakopán pes?

Plasty byly, podobně jako řada jiných věcí, vynalezeny, aby usnadnily lidem život a zachránily přírodu, respektive přírodní suroviny. Osmdesát let byly sexy materiálem, problém ale nastal ve chvíli, kdy

se začaly nadužívat. Chyba není v materiálu jako takovém, ale v logice jeho používání.

Vy jste ale vstoupili na trh v době, kdy byly plasty rozhodně „IN“.

Ano, tehdy byl u nás po plastových výrobcích veliký hlad. Dám příklad, studovala jsem textilní obor v Sovětském svazu. Hedvábní tam stálo pár kopějek, ale plastová miska byla drahým nedostatkovým zbožím, protože šlo o sofistikovanou výrobní technologii, kterou tehdy ještě dobře neovládali. U nás to byl tradiční obor, byli jsme napřed, jakkoliv plastového zboží byl na trhu chronický nedostatek.

Pak ale přišla etapa, která do jisté míry trvá dodnes: plast se pro některé lidi stal takřka vulgarismem a nové náboženství začali hledat výhradně v přírodních materiálech. Jak jste reagovali?

Ne všichni sdíleli davové šílenství. Vojtěch Kotecký, zoolog a publicista, který se věnuje ochraně přírody, v Reflexu uveřejnil článek, který se jmenoval „Chvála plastu“, což mě zaujalo. Když jsem ho navštívila, začal mi vyjmenovávat všechny výhody výrobků z plastu. Nejdřív jsem si myslela, že si dělá legraci a že mě chce nacytat při „plastovém lobbování.“ Pak jsem ale pochopila, že to myslí vážně, a z jeho informací vznikl interní osvětový materiál.

Osvěta je tedy zjevně alfou a omegou.

S kolegyní jsme přemýšlely o tom, jestli má smysl vyjet s nějakou osvětovou kampaní. Nakonec jsme ale došly k názoru, že by to zákonitě bylo vnímáno kontroverzně nebo jako pokrytectví z naší strany. Takže jsme se rozhodly vyčkat, až se vlna odporu k plastovým výrobkům převálí a pak se vše vrátí do normálu, tedy jejich využívání tam, kde to dává jasný smysl. Docent Vladimír Kočí z VŠCHT provádí takzvaný Life Cycle Assessment, tedy hodnocení ekologičnosti výrobků z hlediska jejich životního

cyklu. Ve spolupráci se sítí supermarketů takhle hodnotili nákupní tašky. Nejlépe vyšly látkové a polyesterové, které člověk nosí dlouho, a poslední zůstala papírová, která vydrží nejméně a obratem se vyhazuje.

Vyvíjí se vlastně plast jako hmota?

Ani ne tak surovina jako technologie. Už dávno byly vynalezeny základní druhy polymerů jako polyester, polyetylen, polypropylen a HDPE, přičemž ty dva poslední jsou inertní zdravotně nezávadné materiály, které bych si s trochou nadsázky s klidným svědomím dala do kávy. Je však také snaha nahrazovat polymer různými náhradami, odstrašující příklad jsou bioplasty. U těchto náhražek se vůbec neví, jak se budou chovat za deset let, mohou nakonec být nebezpečnější než klasické plasty, a je otázkou, jestli jsou skutečně ekologické. Myslím ale, že toto experimentování pomine, plast zůstane tam, kde má smysl, a zmizí tam, kde se stal zvykaností nebo spekulací.

Když už jste nakousla enviromentální oblast, jak přistupujete k tématu recyklace?

S recykláty pracujeme hodně, z 18 % je využíváme ve výrobě, a to jednak náš vlastní, takzvaný post-factory, a jednak „postconsumer“, což je klasický odpad z popelnic. Je v tom velká pionýrská energie, na které u nás ve firmě spousta lidí jede. Chodí nám sem konzultanti, kteří nám chtějí radit, jak pracovat s recykláty, konají se různé semináře, kde o tom všichni zasvěceně mluví. Ve skutečnosti tam však není nikdo z praxe, kdo by znal reálná fakta. To je v dnešní době obecně problém.

Jaké má recyklát nevýhody oproti originální surovině?

Hledáme nejlepší možnosti využití recyklátů. Musí to fungovat technologicky, lidsky i esteticky. Drobný hendikep je, že recyklát má šedou nebo černou

barvu, není tolik homogenní, má občas dřubky a tak dále. Dalším omezením je barevnost. Obal od Sava je žlutý, prášek na praní má obal zelený, šampon bílý a tak dále, takže z toho mixu vyjde vždycky šedá nebo černá.

Věci, která vás od, řekněme, běžného výrobce plastových výrobků posunula na jinou úroveň, je průmyslový design, který zprvu našel největší zosobnění ve vašem kompostéru. Jak jste se dopracovali k tomuto poznání?

Jednou jsem se dostala na akci, kde se předváděl kompostér Kokozy ze dřeva, který díky vlastnostem přírodního materiálu prostě nefungoval. Napadlo mě, že něco takového by se dalo vyrobit z naší zahradní nádoby. Naverbovala jsem ještě dvě kolegyně z Kokozy a tak trochu jsme se vlomily na návštěvu k designerovi Jiřímu Pelclovi. Zprvu se tvářil jako že si děláme legraci, ale byly jsme čtyři ženské, takže postupně roztál a vzal to jako výzvu.

Estetické kvality jdou tedy ruku v ruce s funkcí?

Průmyslově vyráběný produktový design tu dělá velmi málo firem, v tom je naše výhoda. Na trhu existoval starý, ošklivý, čínský kompostér, dobrý tak někam do sklepa. Kouzlo toho našeho je právě v designu a současné funkčnosti, čímž jsme jej dostali do bytů a na terasy a lidé vůbec neřeší, že je to z plastu. Vlastně to bylo tak, jako to udělal Jobs, který si najal na výrobu telefonu někoho, kdo dělal dřív ledničky. Takhle jsme to měli s kompostérem a Jiřím Pelclem. Jisté úskalí designu je v tom, že je to statusová záležitost, což šponuje cenu, a někteří to kupují jen proto, že to stojí, kolik to stojí. To je dnes častý jev a funkce přitom ustupuje do pozadí.

Budoucnost zjevně patří opakovanému využívání surovin.

Ano, zásadní je myšlenka cirkulárního přístupu, nebo chcete-li od kolébky do kolébky. Na tom je založen i princip kompostéru: sním jablko, vyhodím od něj slupky, vznikne mi žízalí čaj, s ním pohnojím rajčata, sním rajčata, zbytky stonku hodím do kompostéru a jedu znova. To lze obrazně přenést na celou společnost. Trendem začíná být potravinová soběstačnost. Lidé teď jako šílení třeba kupují pěstební nádoby na rajčata, protože se bojí globální katastrofy. Jde jim o to nebyť závislý na systému. Venkovské principy hospodaření se masivně přenáší do měst. Naše truhlíky kupují právě vykořenění městští lidé s pocitem, že když bude nejhůř, vypěstují si jídlo doma. Luxusem budoucnosti bude zdravý život, ne luxusní věci, jak jsme zvyklí dnes.

Kdy nastala ve vaší firmě změna myšlení tímto směrem?

Tím impulzem byl můj návrat z mateřské. Vedla jsem během ní neziskovku zabývající se nedonošenými dětmi, protože moje dvojčata se narodila předčasně a nebylo vůbec jasné, že přežijí. Je to mimořádná,

LENKA NOVOTNÁ
*1968

Spoluzakladatelka a jednatelka rodinné společnosti Plástia zabývající se produkcí výrobků z plastických hmot v Novém Veselí. Propagátorka myšlenky cirkulárního přístupu využívání surovin a smysluplného využití plastů. Vystudovala Kyjevský technologický institut lehkého průmyslu, je vdaná a má tři děti. Během mateřské dovolené vedla neziskovou společnost zabývající se problematikou nedonošených dětí.

traumatická událost, přitom neexistovala takřka žádná psychosociální podpora. Vznikly podpůrné skupiny rodičů, které navštěvovaly takto „postižené“, a docílili jsme vzniku občanské podpory celého tématu. Tam jsem se naučila, že jsem schopna věci měnit, a přenesla to do firmy.

Jak to vaši zaměstnanci přijali?

Ti ve výrobě naprosto samozřejmě, z managementu však třetina lidí odešla, protože nebyla schopna opustit svoje pohodlně zakonzervované postoje.

Nedaly by se peníze vydělat snáz?

Popravdě řečeno, nevím. Můj muž je ze sedláckého rodu, a tam se peníze nikdy nevydělávaly snadno, tím spíš tady na Vysočině. Nikdy tam nebylo takové to „po nás potopa“. Má to v genech, žádné drancování zdrojů. Stejně jsou tady od začátku nastavení i lidé. Naši mladí designéři si třeba dobře uvědomují, že mají v rukou obrovskou moc ovlivňovat životy statisíců lidí. Velká část vlivu na životní prostředí přitom vzniká už právě ve fázi návrhu. Nejde ale vymýšlet jen vizionářské produkty, stabilitu generuje sériová výroba.

Estetická kvalita se ale automaticky nemusí rovnat úspěchu.

Samozřejmě. Když přijdete s inovativním designem, mohou se stát dvě věci – za pět let se z toho může stát trend, nebo to úplně zmizí. Zásadní podmínkou úspěchu je také propracovaný marketing, protože sebelepší výrobek se sám neprodá, když o něm nikdo neví. Přitom v mnoha továrnách je marketing v podstatě sprosté slovo.

Zmínila jste továrny. Jak je pro vás vůbec důležité něco vyrábět?

Je v tom pro mě hluboký smysl, mám továrny ráda. Je to uzavřené společenství lidí, kteří musí táhnout za jeden provaz, jinak se to celé rozsype. Individualismus tady nefunguje, jsme jeden závislý na druhém. Je to strašně zavazující i krásné zároveň.

Svým způsobem to asi odráží i vaše dlouholeté pracovní partnerství s manželem, které je i v rodinných firmách výjimkou.

Manžel je počtář, technolog, praktický element, zatímco já jsem ten snilek a inovátor. Podobná je i diverzita lidí u nás ve firmě. Na poradách se ty dva pohledy pravidelně střetávají a díky tomu jsme schopní se posouvat dál. Je hrozně důležité naučit se tolerovat odlišnost. Když to přeženu, jsme tady jeden větší exot než druhý, ale právě ta diverzita a tolerance je našim hnacím motorem. Střídáme se v průběhu let v tom, kdo je tahounem celého byznysu. Je to jako ve vztahu nebo manželství: svazky se nesmí rozpadat, pokud se jednomu chvíli nedaří.

Jak se z vaší pozice výrobce díváte na korporátní kulturu?

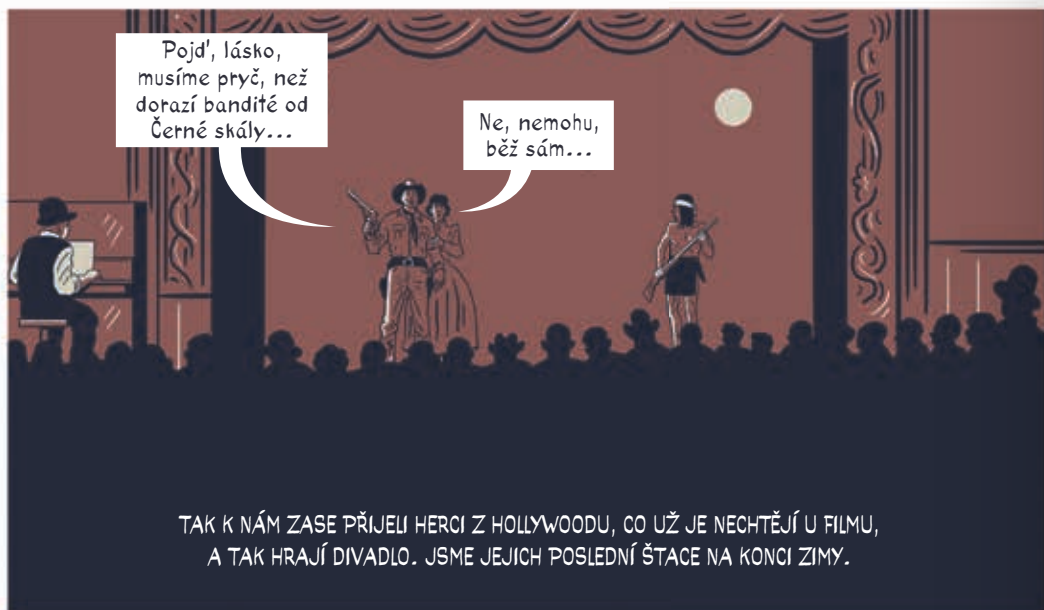
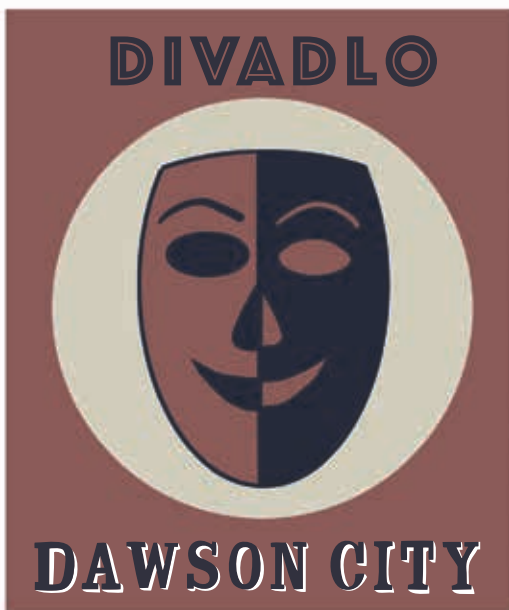
Není to úplně můj šálek kávy z hlediska firemní kultury a zacházení s lidmi, na dva tři roky je to ale dobrá zkušenost. Lidé z korporátů k nám rádi přicházejí pracovat. Dostanou sice míň peněz, ale dělají práci, která je vidět a má smysl. V neposlední řadě do firmy přinesou cenné know-how.

informační systém

Pomáháme zákazníkům realizovat jejich vize

Bezhotovostní platba

S bezhotovostní platbou se budeme setkávat stále častěji, zabezpečení se zvyšuje.

Přiznám se, mám rád bezhotovostní svět. Často cestuji, takže léta se mně doma hromadí mince různých měn a bankovky exotických zemí. Posledních pár let se bavím následujícím experimentem: do zahraničí se sice vybavím lokální měnou, ovšem snažím se platit vše bezhotovostně platebními kartami, elektronickými peněženkami nebo aplikacemi typu Uber, Grab, Airbnb, Paypal. Výsledky? V USA zcela bez problémů, i po pár týdnech se vracím domů s netknutou dolarovou hotovostí. V menších i větších městech je těžké najít obchodníka, který nepřijímá platební karty. V Číně lze platit prakticky všude s lokálními mobilními aplikacemi Alipay nebo WeChat, které fungují na bázi QR kódu. Tímto způsobem je možné zaplatit účet v restauraci, nákup v supermarketu, příspěvek místní církvi, dát pár drobných pouličním muzikantům nebo vrátit dluh sousedovi. Luckin Coffee, síť kaváren v Číně, která má ambice předehnat v tržbách americký Starbucks, přijímá objednávky a platby pouze přes svoji mobilní aplikaci napojenou na WeChat. V České republice, podobně jako v Rakousku, Maďarsku nebo Německu, je hlavní město jakousi bezhotovostní bublinou. Malí obchodníci zejména v menších městech, regionální firmy a místní samosprávy se bezhotovostním platbám zatím brání.

Nyní ke strohým číslům. Naše země se nachází teprve na začátku cesty k bezhotovostním platbám. V lednu 2020 sice objem bezhotovostních karetních plateb poprvé přesáhl objem výběrů z bankomatů,

bezhotovostní platby ovšem tvoří stále jen asi čtvrtinu všech plateb. Tímto podílem jsme ve společnosti Rakouska nebo Německa, před Maďarskem, Rumunskem nebo Bulharskem, ale daleko za zeměmi severní Evropy, Velké Británie nebo USA, kde podíl bezhotovostních plateb přesáhl hranici 50%. U nás téměř 90% zákazníků a více než 90% obchodníků stále preferuje hotovost. Bezhotovostní platby jsou hnány kupředu online nákupy, kde ještě nedosahujeme rozmachu USA s dominantním Amazonem, nebo Číny s internetovým velkoobchodem Alibaba. Mobilní aplikace typu Uber nebo Airbnb, které vyžadují bezhotovostní platby, čímž podporují jejich adaptaci, se u nás zatím velké popularitě netěší.

Máme tedy přijímat bezhotovostní platby s otevřenou náručí? Bankám a jejich poskytovatelům přináší řadu výhod. Vyšší rychlost zpracování plateb spojená s nižšími náklady, tím i méně rizik. Více informací o chování zákazníků otevírá možnosti přizpůsobit nabídku produktů a služeb individuálním potřebám. Zároveň ovšem už žádná transakce není záležitostí jen dvou zúčastněných stran. Vždy o transakci ví i strana třetí, „velký bratr“ - poskytovatel plateb. Reklama bezhotovostních plateb, zejména pokud je poskytují firmy bez kamenných poboček, může být problematická. Ulít si nějakou částku ze společného účtu na pánskou (nebo dámskou) jízdu je o hodně složitější, pokud jsou všechny platby na výpisu z účtu jasně viditelné. Při výpadku elektrického proudu

nebo internetového spojení může být nemožné zaplatit bezhotovostně, vše se dnes řeší online. Vrátit kamarádovi stovku může být složité, pokud máme v kapse jen platební kartu nebo mobilní platební aplikaci.

Spolehlivost elektronických kanálů i internetového připojení se soustavně zvyšuje, stejně jako ochrana před krádežemi a zneužitím bezhotovostních peněz. Mobilní aplikace jsou stále více uživatelsky příjemnější a my si postupně zvykáme s nimi žít. I když ještě nějaký čas nebude možné komfortně žít bez hotovosti v peněžence, otázkou už není, zda bezhotovostní svět zvítězí nad hotovostním. Tak jako zmizely kazety VHS, mizí telefonní budky nebo fotoaparáty na kinofilm, tak i mince a potištěné papírky s čísly budou dále nahrazovány jedničkami a nulami uloženými někde v datových úložištích. Peníze nekryté zlatem nemají žádnou reálnou hodnotu a jejich směna je jen otázkou důvěry v systém, který je udržuje v oběhu. V případě bezhotovostních peněz je navíc ještě nutno důvěřovat technologiím, o které se opírají. Otázkou je tedy jen, jaká z forem bezhotovostních plateb zvítězí. Udrží si vedoucí pozici na trhu „tradiční“ platební karty, nebo zvítězí platební aplikace v chytrých telefonech? Nebo vše nahradí zcela jiná technologie, snad čip umístěný pod kůží, nebo se snad dočkáme světa, kdy peníze zcela ztratí svoji funkci? S určitou dávkou opatrnosti a hotovostní rezervou v peněžence se tedy bez obav vrhneme do víru bezhotovostních plateb.

Řidiči, pozor!

Přiznám se, že zkoušky jsem nikdy neměl příliš rád. Ty první mě čekaly při vstupu na gymnázium. Ale nebyl jsem nervózní, matka u jednoho z profesorů zjistila, že aby naplnili čtyři třídy, budou brát prakticky každého a já se svým vysvědčením nemusím mít ani ty nejmenší obavy.

Horší to bylo s maturitou. Od mládí jsem trpěl depresemi a jedna mě přepadla asi dva měsíce před zkouškou z dospělosti. „Já maturitu neudělám, ani nemá cenu se učit,“ opakoval jsem několikrát denně a znervóznělá matka se ohlásila u třídního profesora. Ten se zasmál a prohlásil něco v tom smyslu, že kdybych neměl udělat maturitu já, pak by ji udělal jen málokdo. Naštěstí deprese pominuly začátkem května a já se ani neučil celý svatý týden, protože jsem si věřil. A maturitu jsem zvládl.

Na první vysokou mě vzali bez zkoušky, ale opustil jsem ji po třech měsících, protože jsem nebyl schopný odevzdat čistý rys. Vždycky se mi někde vylila nebo rozmazala

tuš a já mohl začít znovu. Snesl jsem to pouhý měsíc a zbytek času do Vánoc, kdy jsem svůj odchod chtěl oznámit rodičům, jsem si užíval volného studentského života bez stresů. Jen občas se mi připomnělo, co o Vánocích musím říct rodičům a že to bude opravdu pěkný dárek. Na další vysokou, brněnskou filozofickou fakultu a obor historie - archivnictví, o kterou jsem se pokusil, jsem byl dobře připravený. Problém mi nakonec nedělaly ani ty zkoušky.

Pak mě dlouho žádné další nečekaly. Až po listopadu 1989, to mi bylo devětatřicet, jsem konečně měl dost peněz na pořízení auta, ale neměl jsem řidičák. Knižka testů se mi jevila mnohem těžší než historie od pravěku až po dnešek. Dávaly mi zabrat i křížovky, skoro ve čtyřiceti už učení neleze moc do hlavy. Přesto jsem zkoušku udělal, tu teoretickou. Horší to bylo s tou praktickou. Instruktor mi asi uprostřed jízdy řekl, ať odbočím doleva. Tak jsem odbočil, což jsem neměl, protože tam byl zákaz. Vlastně nevím,

proč na mě nachystal tenhle chyták, asi jsem mu nebyl dost sympatický. Nicméně podruhé už jsem si dával větší pozor, žádná zálužná past nepřišla a zkoušku jsem udělal.

Dneska bych tu zkoušku na řidičák dělat nechtěl. Ta praktická by byla tentokrát hračka, mám za sebou nejmíň půl milionů kilometrů bez nehody a jak známo, cvičení dělá mistra, ale horší by to bylo naopak s tou teoretickou. Už bych všechny ty příkazy a zákazy, předpisy, hmotnosti, čísla nenasoukal do hlavy. Proto se snažím dodržovat pravidla, abych se nevybodoval a nemusel znovu stanout před zkouškovou komisí. Ostatně to radím všem řidičům, kteří už nějaký ten pátek jezdí. Dávejte si pozor, s pamětí si přece jen není radno zahrávat a snadnější je některým věcem předcházet než pak skončit bez řidičáku. A učit se všechno dopodrobna znovu s vědomím, že se budu ve svých letech potit u zkoušky, nedej bože s převážně čerstvými osmnáctiletými začátečníky? Brrr, takové stresy mi vážně stačily na škole.

Libanonský týden

Do světa obvykle vyrážíme soukromě. Náhodou se mi ale dostal do ruky katalog zájezdů jedné cestovní kanceláře, a když jsem jím listoval, narazil jsem na zájezd do Libanonu. Zaujal mě tím, že šlo o hvězdicový zájezd s noclehem v Bejrútu, odkud se každý den vyráží na výlety především k libanonským památkám. Libanon je malý, do žádné destinace to není dál než osmdesát pět kilometrů. To je něco jiného než se každý den s kufry stěhovat do jiného hotelu. Navíc do Libanonu bychom sami asi nejeli, přece jen je tam teroristický Hizballáh a s cestovkou a místním průvodcem je to určitě bezpečnější, říkali jsme si.

A ukázalo se to jako správné rozhodnutí. Libanonští řidiči nejezdí moc předpisově, a navíc v zemi zrovna probíhaly protivládní demonstrace, k nimž patřily i barikády na silnicích a hořící pneumatiky. Náš řidič se barikádám úspěšně vyhýbal, program se upřesňoval až ráno, kdy průvodce na internetu zjistil, kam a kudy se dá jet.

Čtyřhvězdičkový hotel Arjaan stojí na rušném nábřeží a z pokoje je krásný výhled na moře a dva útesy zvané Holubí skály. Průměrnému jídlu v hotelu úspěšně konkurovaly restaurace, kde jsme si pochutnávali například na shawarmě, což jsou opečené kousky hovězího masa, nebo na kebabu - a každé jídlo bylo bohatě doplněno zeleninou. Nutno podotknout, že kebab tu nejsou, jako u nás, grilované kousky masa, ale jemně okořeněné „tyčinky“ z mletého jehněčího. Velmi dobré je i zdejší pivo plzeňského typu Almaza, jak hrdě hlásá etiketa. Cigarety jsou tu levné a v restauracích se kouří.

Libanon omývaný Středozezemním mořem není typickou arabskou zemí. Žije zde početná komunita křesťanů, kteří si říkají maronité – podle svatého Marona. Za celý týden jsem nepotkal ženu v burce, muslimky nosí pouze čador, zpravidla černý plášť sahající až po kotníky, a šátek na hlavě - takzvaný hidžáb, který zahaluje vlasy a krk. Ty odvážnější mají pouze hidžáb.

Libanon má vlastní měnu – libanonskou liru, ale všude se dá platit dolary. Pokud se někdo nespokojí s polopenzí a obědvá v restauracích, bohatě mu postačí sto padesát dolarů, a ještě si může koupit něco na památku.

Libanon je republikou a má složitý ústavní pořádek, aby nedocházelo mezi křesťany a muslimy ke konfliktům. Prezident bývá vždycky maronita a předseda vlády muslim. Právě to vadí současným demonstrantům, kteří si přejí oddělit stát a náboženství. Ostatně ani ústavní pořádek nezabránil občanské válce v letech 1976 až 1991. Ta hodně změnila tvář Bejrútu, mnohé stavby zejména v centru byly poničeny, některé byly po válce zbourány, jiné opraveny. Na Bejrút máme jen večery, kdy se procházíme především na promenádě kolem moře a někdy zajdeme hlouběji do města. Jedno odpoledne se projdeme po náměstí Mučedníků, kde stojí stany a stánky demonstrantů, a navštívíme mešitu Muhammada al-Amína, kterou nechal postavit později zavražděný premiér Rafík Harírí. Vejde se do ní až pět tisíc

věřících a díky tradiční výzdobě působí, jako by byla postavena před řadou let. Centrum Bejrútu má jeden nedostatek, není v něm žádný park, všechno je zastavěné. Ostatně zastavěné je celé pobřeží, kde jedno město plynule přechází v další.

První den míříme do Baalbeku u syrských hranic. Zdejší archeologický areál je nejznámější a největší. Patří mezi památky zapsané na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Na nejvyšším místě se tyčí k obloze šest sloupů Jupiterova chrámu, ty dávají představu, jak obrovský chrám byl. Jsou nejvyšší na světě a zůstává záhadou, jak je dávní stavitelé dopravovali na místo. Nejzachovalejší je Bakchův chrám, kde je k vidění i část bohatě zdobeného stropu. Chrám je větší než athénský Parthenón a byl dokončen v roce 150 našeho letopočtu. Další zastávkou je Andžar s pozůstatky sídla umajjovských chalífů. Tisíc tři sta let staré muslimské město bývalo rozdělené na čtyři části, které oddělovaly dlouhé kolonády a chránily hradby. Proč město zaniklo, není jasné, pravděpodobnými příčinami byly změna trasy obchodních stezek a nedostatek vody.

Druhý den míříme do hor. Zastávka v městečku Bšarré měla vyvrcholit návštěvou muzea nejslavnějšího libanonského spisovatele a malíře Chalíla Džibrána. Ale muzeum je zavřené a nikde žádný nápis. Spisovatele nemůžu hodnotit, u nás nevyšla žádná jeho kniha, ale malíř byl zajímavý, s vlastním stylem, jak se přesvědčujeme v průvodcově brožurce. Aby nám to průvodce vynahradil, vezme nás nakonec do půvabného kláštera svatého Antonína, jehož návštěva není v programu. Klášter se tyčí podél horské stěny a starý kostel je vytesaný ve skále. Předtím však vyjedeme až do horského lyžařského střediska Cedars s úctyhodnými kopci i s cedrovým lesem. No, spíš než o les jde o velký háj, kde rostou i tisíc pět set let staré cedry. Původně tento strom pokrýval rozsáhlá území, ale káceli ho už Feničané, pak Římané, Arabové, Osmané, takže několik pozůstatků cedrových lesů chrání libanonský patriarcha. A právě cedr je i na libanonské státní vlajce.

Další den je na programu víceúrovňový komplex jeskyní Džajta. Rozloha jeskyní je třeba proti těm v Moravském krasu úctyhodná. Z vysokého stropu například stéká šestnáctimetrový krápník připomínající shluk velkých hub. Nechybí ani projížďka na člunu. Potom vyjždíme do dalšího horského střediska Fakra s troskami dvou chrámů – Diova a Héřiny. Na zpáteční cestě vystoupáme k velké soše Panny Marie, postavené na vysokém kuželu.

Čtvrtý den má kratší program – návštěvu města Byblos, kterému dominuje křížácký hrad. A kolem je archeologický areál. Pod rozvalinami je malý romantický přístav a kousek odtud nevelký trh zvaný súk. Představa, že nám zbyde víc času na Bejrút, padne kvůli zácpě způsobené barikádou na dálnici.

Sidón a Týros jsou zastávkami dalšího dne. V prvním městě stojí v moři působivá zřícenina křižáckého hradu, ve druhém jsou dva archeologické areály – opět pod ochranou UNESCO. Týros byl nejvýznamnějším přístavem Feničanů. Je tu dobře zachovaná nekropole s hrobkami. Druhého areálu se dotýká moře, tak aspoň smočit nohy, když už nebyl vyhrazený čas na koupání. Voda je přitom v listopadu ještě dost teplá.

Národní muzeum v Bejrútu není velké, ale je tu spousta zajímavých náhrobků, soch i drobných šperků. A pak už jsou na řadě lahůdky – palác Beiteddine nedaleko Bejrútu s fontánou, četnými mozaikami a místnostmi obloženými pomalovaným cedrovým dřevem a večer klasická libanonská večeře s mnoha chutnými studenými i teplými předkrmy, hlavním jídlem a dezertem. A druhý den po snídani – sbohem Libanone, ten výlet stál za to.

dříve

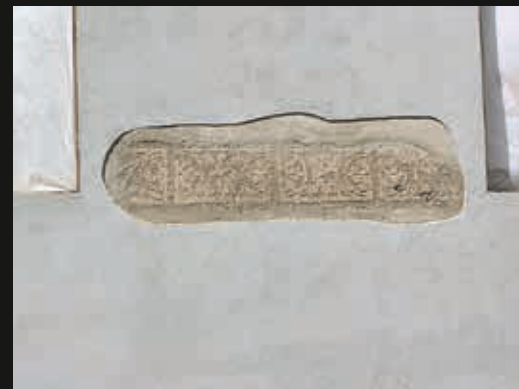
dnes

Původně stála v Radešíně na Žďársku renezanční tvrz. Žďárští mniši ji na přelomu sedmnáctého a osmnáctého století přestavěli na pohodlný zámek. V roce 1826 ho získala rodina Schneiderů a zámek byl upraven a rozšířen v klasicistním stylu. Jejich potomkům patřil až do roku 1945, kdy byl zestátněn a dlouho sloužil Státnímu statku v Křižanově jako byty a sklady. V současné době patří objekt soukromým majitelům, kteří ho postupně upravují a budují zde centrum balonového létání. V obci blízko zámku je i Balonový hotel se slušnou kuchyní, vyzdobený množstvím působivých fotografií z balonového létání. A pěkná krajina kolem je jen další plus.

Balonový zámek Radešín

SAHM

Sklenice pro značkové nápoje

22:00 S **Jaromír Nohavica**

22:00 PÁ **Wanastowi Vjegy**

18:00 S **Čechomor**

12:00 S **Jaroslav Uhlíř**

14:00 S **No Name** ○ 18:00 PÁ **Wohnout**

16:00 S **Fanfare Ciocărlia**

00:00 PÁ **The Heimatdamisch**

16:00 PÁ **Ben Cristovao**

20:00 S **Marek Ztracený...**

BERNARD FEST
19. a 20. ČERVNA 2020
V HUMPOLCI

vstupenky na ► bernardfest.cz

